

Περίληψη Εκδήλωσης

Οι σύγχρονες πρωτοβουλίες του Καζακστάν («ATOM project», «G-Global»)

Κυρίες και κύριοι, καλησπέρα σας.

Στην αρχή της ομιλίας μου, επιτρέψτε μου να ευχαριστήσω τον κ. Ανδριανόπουλο που έδωσε στην Πρεσβεία μας την ευκαιρία να αναπτύξουμε έναν διάλογο για τη χώρα μας και για την φιλοξενία του εδώ στο Πανεπιστήμιο.

Στις 16 Δεκεμβρίου του 1991 το Καζακστάν κήρυξε την ανεξαρτησία του και από εκείνη τη στιγμή ακολουθεί μια ενεργή εξωτερική και διεθνή πολιτική με στόχο την εξασφάλιση της ειρήνης και της σταθερότητας στην περιοχή και στον κόσμο γενικότερα. Ειδικότερα, η συμβολή μας στην ενίσχυση της ασφάλειας, στη χώρα και στο εξωτερικό ήταν η ιστορική απόφαση του Προέδρου του Καζακστάν – ηγέτη του έθνους, Νουρσουλτάν Ναζαρμπάγιεφ για πυρηνικό αφοπλισμό το 1991 αφού μέχρι τότε το πυρηνικό οπλοστάσιο της χώρας ήταν το τέταρτο στον κόσμο με 110 βαλλιστικούς πυραύλους και 1200 πυρηνικές κεφαλές, ικανό να πλήξει κάθε σημείο του πλανήτη.

Εξίσου σημαντική ήταν και η απόφαση του Προέδρου του κράτους να κλείσει την περιοχή του Σεμιπαλατίνσκ που χρησιμοποιούνταν για πυρηνικές δοκιμές την εποχή της Σοβιετικής Ένωσης. Για περισσότερα από 40 χρόνια στη χώρα μας είχαν πραγματοποιηθεί περίπου 500 ατμοσφαιρικές, επιφανειακές και υπόγειες δοκιμές για στρατιωτικούς και «ειρηνικούς» σκοπούς. Για παράδειγμα, θα πρέπει να σημειωθεί ότι αυτό είναι το ήμισυ του συνόλου των δοκιμών που έχουν γίνει σε όλο τον κόσμο από τη στιγμή της εμφάνισης των πυρηνικών όπλων. Μέρα με την ημέρα η ραδιενέργεια δηλητηρίαζε τις στέπες, τα ποτάμια και τις λίμνες, καταστρέφοντας σιγά-σιγά όλα τα ζωντανά όντα στη γύρω περιοχή. Οι πυρηνικές δοκιμές έχουν αφήσει περίπου 2 εκατομμύρια Καζάχους που ζούσαν γύρω από το πολύγωνο όπου διεξάγονταν οι δοκιμές, ανάπηρους.

Έτσι, παρά το γεγονός ότι ο χώρος του πολυγώνου καταλάμβανε 18.500 τετρ. χλμ., σήμερα εκτιμάται ότι καταστράφηκαν περιοχές σε έκταση 304.000 τετρ.χμ. Οι πυρηνικές δοκιμές που πραγματοποιούνταν για δεκαετίες στο χώρο δοκιμών του Σεμιπαλατίνσκ, είχαν καταστροφικές συνέπειες για την ανθρωπιστική, κοινωνική και οικονομική κατάσταση του πληθυσμού και για την κατάσταση του περιβάλλοντος. Οι συνέπειες των πυρηνικών δοκιμών εξακολουθούν να επηρεάζουν αρνητικά την υγεία των ανθρώπων που ζουν κοντά στο πολύγωνο. Και 70 τοις εκατό από αυτούς είναι θύματα δεύτερης και τρίτης γενιάς, γεννημένοι από γονείς που είχαν εκτεθεί στην ραδιενέργεια. Σύμφωνα με τους επιστήμονες, η δραστηριότητα της ακτινοβολίας από το πλουτώνιο άρχισε να μειώνεται, όμως για να φτάσει σε ένα ασφαλές επίπεδο πρέπει να περάσουν 24.000 χρόνια. Σήμερα σε ορισμένες επικίνδυνες ζώνες η ακτινοβολία φτάνει ακόμα και 10.000 - 20.000 μικρό-Ραϊντγκεν ανά ώρα (ενώ το ασφαλές επίπεδο της ακτινοβολίας θεωρείται περίπου 50 μικρό-Ραϊντγκεν ανά ώρα).

Με το κλείσιμο του πολυγώνου στο Σεμιπαλατίνσκ το 1991 ξεκίνησε η νέα περίοδος του αφοπλισμού και της μη διάδοσης των πυρηνικών όπλων. Στον κόσμο υπήρχαν πέντε πυρηνικά πολύγωνα που λειτουργούσαν σαν σιαμαία δίδυμα, δηλαδή το ένα εξαρτιόταν από το άλλο. Τερματίζοντας τη λειτουργία ενός από αυτά, το Καζακστάν έδωσε παράδειγμα στη διεθνή κοινότητα. Αυτό τελικά οδήγησε στην

σταδιακή κατάργηση και των υπόλοιπων πολυγώνων. Το 1992 οι Αμερικανοί και οι Βρετανοί σταμάτησαν τις δοκιμές τους στη Νεβάδα. Ύστερα οι Γάλλοι σταμάτησαν τις δοκιμές τους στην Μουρουνόρα στον Ειρηνικό Ωκεανό. Την μεγαλύτερη αντίσταση έφεραν οι Κινέζοι με το Λόμπνορ που ωστόσο τερμάτισε τη λειτουργία του το 1996.

Ενόψει των ανωτέρω, το Καζακστάν οδήγησε μια διεθνή εκστρατεία για να αποφευχθεί η επανάληψη μιας τέτοιας κατάστασης στο μέλλον. Στην αρχή το κράτος ξεκίνησε την πρωτοβουλία για τη δημιουργία μιας ζώνης ελεύθερης από τα πυρηνικά όπλα στην Κεντρική Ασία. Η εφαρμογή αυτής της πολιτικής άρχισε σε περιφερειακό επίπεδο μέσω της ενεργούς συνεργασίας και του συντονισμού με τα γειτονικά κράτη της Κεντρικής Ασίας, χτίζοντας διμερείς σχέσεις και συνεργασίες σε περιφερειακά φόρουμ - όπως ο Οργανισμός Συνεργασίας της Σαγκάης και η Διάσκεψη για την αλληλεπίδραση και τα μέτρα εμπιστοσύνης στην Ασία.

Επιπλέον, η Δημοκρατία μας έχει δραστηριοποιηθεί σε διεθνές επίπεδο για έναν κόσμο χωρίς πυρηνικά όπλα. Ειδικότερα, το 2006, το Καζακστάν, μαζί με τη Ρωσική Ομοσπονδία και τις Ηνωμένες Πολιτείες έγινε ένα από τα ιδρυτικά μέλη της Παγκόσμιας πρωτοβουλίας για την καταπολέμηση της πυρηνικής τρομοκρατίας. Στη συνέχεια, η χώρα μας ξεκίνησε την υπογραφή της Συνθήκης με το Κιργιζιστάν, το Τατζικιστάν, το Τουρκμενιστάν και το Ουζμπεκιστάν με την οποία η Κεντρική Ασία κηρύσσεται μια αποπυρηνικοποιημένη ζώνη.

Το 2009, με πρωτοβουλία του Καζακστάν στην 64η σύνοδο της Γενικής Συνέλευσης των Ηνωμένων Εθνών εγκρίθηκε ομόφωνα η Απόφαση 35/64 για την καθιέρωση της Παγκόσμιας ημέρας κατά των πυρηνικών δοκιμών στις 29 Αυγούστου. Η απόφαση αυτή αφορά την πιο ενεργή εκπαίδευση και ενημέρωση των πολιτών «σχετικά με τις συνέπειες από τις δοκιμαστικές χρήσεις των πυρηνικών όπλων, καθώς και τις πυρηνικές εκρήξεις, και την ανάγκη να τερματιστούν αυτές, ώστε να επιτευχθεί ο στόχος ενός κόσμου χωρίς πυρηνικά όπλα».

Ωστόσο, επί του παρόντος υπάρχουν ορισμένα προβλήματα. Έτσι, δεν έχει ακόμη επιτευχθεί καθολικά η μη διάδοση των πυρηνικών όπλων. Εκτός της Συνθήκης έμειναν «νέες» πυρηνικές χώρες και μερικές λεγόμενες «οριακές» χώρες που βρίσκονται στο στάδιο της κατοχής της πυρηνικής τεχνολογίας. Ύστερα, πριν από δύο χρόνια, υπογράφηκε η Συνθήκη της Πράγας μεταξύ των Ηνωμένων Πολιτειών και της Ρωσίας, η οποία ανανέωσε τη διαδικασία μείωσης των στρατηγικών επιθετικών όπλων. Ωστόσο, αυτό δεν έγινε παράδειγμα για τις άλλες χώρες της «πυρηνικής λέσχης».

Επιπλέον, δεν μπορεί να τεθεί σε ισχύ η συνθήκη για την πλήρη απαγόρευση των πυρηνικών δοκιμών. Εδώ λείπουν οι υπογραφές μόνο λίγων χωρών από την «οριακή» ομάδα. Δεν ρυθμίστηκε το θέμα με την παγκόσμια παρακολούθηση για την εξέλιξη των εθνικών προγραμμάτων πυρηνικής ενέργειας. Η έλλειψη σαφών κανόνων δημιουργεί υποψίες για πυρηνικές φιλοδοξίες ή ακόμα και για την υποστήριξη της πυρηνικής τρομοκρατίας σχεδόν σε κάθε κράτος που επιδιώκει να χρησιμοποιήσει την πυρηνική ενέργεια ειρηνικά. Αυτές οι αδικίες όχι μόνο δεν στηρίζουν την πολιτική της μη διάδοσης των πυρηνικών όπλων, αλλά δημιουργούν δυσπιστία στον τομέα της πυρηνικής ασφάλειας. Υπάρχουν ανησυχίες ότι οι τροποποιήσεις στη Σύμβαση για τη Φυσική Προστασία των Πυρηνικών Υλικών δεν μπορούν να τεθούν σε ισχύ, όπως είχε προγραμματιστεί το 2014. Ο λόγος είναι η άρνηση διάφορων χωρών να την επικυρώσουν.

Όπως προκύπτει από τα παραπάνω, από τις πρώτες ημέρες της ανεξαρτησίας η προτεραιότητα για τον Πρόεδρο του Καζακστάν Νουρσουλτάν Ναζαρμπάγιεφ ήταν να διασφαλίσει την παγκόσμια ασφάλεια, ιδίως στον τομέα της μη διάδοσης των όπλων μαζικής καταστροφής και του πυρηνικού αφοπλισμού, με όραμα την πολιτική της βαθμιαίας ένταξης στη διαδικασία αυτή ολοκλήρωσης της διεθνούς κοινότητας.

Με σιγουριά μπορούμε να πούμε ότι το Καζακστάν είναι μία από τις χώρες η οποία διεκδικεί ενεργά την έναρξη ισχύος της Συνθήκης συνολικής απαγόρευσης των πυρηνικών δοκιμών και καταβάλλει μεγάλες προσπάθειες να πείσει και τα άλλα

κράτη να υπογράψουν τη Συνθήκη αυτή. Για αυτό το λόγο η Δημοκρατία τακτικά διεξάγει διάφορες εκδηλώσεις διεθνούς χαρακτήρα με τη συμμετοχή αρχηγών διάφορων κρατών και εκπροσώπων κυβερνήσεων, καθώς και διεθνών οργανισμών. Έτσι, το 2012 στην πρωτεύουσα της χώρας είχε διεξαχθεί το Διεθνές Συνέδριο «Από την απαγόρευση των πυρηνικών δοκιμών προς τον μη-πυρηνικό κόσμο» με μια περιήγηση στην πόλη Σεμί (πόλη Οικογενειών) η οποία κάποτε ήταν κλειστό πολύγωνο. Στο πλαίσιο της Διάσκεψης ο Πρόεδρος Νουρσουλτάν Ναζαρμπάγιεφ ανακοίνωσε την έναρξη του πρότζεκτ «ATOM» το ακρωνύμιο του οποίου αποτελείται από τις πρώτες τέσσερις αγγλικές λέξεις: «Abolish Testing—Our Mission» (δηλαδή «Η αποστολή μας είναι η κατάργηση των δοκιμών»).

Το πρότζεκτ ATOM είναι μια νέα διεθνής πρωτοβουλία του Καζακστάν που σκοπεύει να πετύχει την παγκόσμια στήριξη στο θέμα της οριστικής και αμετάκλητης απαγόρευσης των δοκιμών των πυρηνικών όπλων και την πλήρη εξάλειψή τους. Το πρότζεκτ ATOM έχει ως στόχο να ευαισθητοποιήσει τη διεθνή κοινή γνώμη προβάλλοντας τις τεκμηριωμένες καταστροφικές ανθρωπιστικές επιπτώσεις από τις πυρηνικές δοκιμές, ιδίως σχετικά με τις συνέπειες των πυρηνικών δοκιμών που πραγματοποιούνταν στη χώρα από το 1949 μέχρι το 1991, οι οποίες είχαν αρνητικές επιπτώσεις στην υγεία και στη ζωή σχεδόν δύο εκατομμυρίων ανθρώπων.

Ο στόχος της αποστολής είναι να εξασφαλίσει τη γενική στήριξη για την ενδεχόμενη κατάργηση των δοκιμών των πυρηνικών όπλων και την πλήρη εξάλειψη των πυρηνικών όπλων από όλες τις χώρες. Το πρότζεκτ ATOM θα παρέχει γενικές τεκμηριωμένες εκθέσεις και συμπεράσματα πυρηνικών επιστημόνων, γιατρών και εμπειρογνώμονων από όλο τον κόσμο σχετικά με το ιατρικό και το περιβαλλοντικό κόστος της παραγωγής των πυρηνικών όπλων, την τοποθέτησή του και τις δοκιμές προκειμένου να εμπνεύσει το κοινό να αναλάβει δράση υπογράφοντας τις εκκλήσεις του Διεθνούς πρότζεκτ ATOM. Ως μέρος του πρότζεκτ ATOM σε διεθνές επίπεδο διεξάγονται εκδηλώσεις που αφορούν τους πληθυσμούς των πυρηνικών κρατών. Ο σκοπός είναι να επαναφέρουμε στη μνήμη μας την τρομερή πραγματικότητα του πυρηνικού πολέμου μετά τις επιθέσεις στις πόλεις Χιροσίμα και Ναγκαασάκι, το 1945, και τον μεγάλο ανθρώπινο πόνο και την περιβαλλοντική καταστροφή που προκλήθηκαν μετά από πέντε δεκαετίες πυρηνικών δοκιμών στο Καζακστάν.

Ως συμπληρωματικές στις εκπαιδευτικές προσπάθειες του πρότζεκτ ATOM προβλέπονται κι άλλες εκδηλώσεις που στοχεύουν να επικεντρώσουν στην αυξανόμενη παγκόσμια ανησυχία για την απειλή που προέρχεται από τα υπάρχοντα πυρηνικά οπλοστάσια. Αυτό περιλαμβάνει την ανάπτυξη των σχεδίων για την οργάνωση ενός παγκόσμιου δημοψηφίσματος που θα επιτρέψει σε όλους τους ανθρώπους να εκφράσουν το δικαίωμά τους σχετικά με το ζήτημα του πυρηνικού αφοπλισμού.

Το πρότζεκτ ATOM φέρνει στο προσκήνιο τα δεινά εκείνων των πληθυσμών που έγιναν θύματα των πυρηνικών δοκιμών οι οποίες διαρκούσαν δεκαετίες, και ελπίζει να προσελκύσει την προσοχή των ανθρώπων σε όλο τον κόσμο για τις συνέπειες σχεδόν 15 εκατομμυρίων θυμάτων της ραδιοενέργειας σε χώρες όπως το Καζακστάν, τα Νησιά Μάρσαλ, την Ιαπωνία, και την Αλγερία. Όσο πιο μεγάλη είναι η δημόσια στήριξη μετά τις εκπαιδευτικές εκδηλώσεις, προβολές των προσπαθειών και τη διεθνή εκστρατεία συλλογής υπογραφών για την αίτηση ελέγχου των πυρηνικών όπλων στα πλαίσια αυτού του πρότζεκτ, τόσο περισσότερες ευκαιρίες θα υπάρχουν για την προσέλκυση πρόσθετης στήριξης των προσπαθειών μη κυβερνητικών οργανώσεων (ΜΚΟ), μελών του κοινοβουλίου και ακτιβιστών, πράγμα το οποίο τελικά μπορεί να επηρεάσει τους ηγέτες των μεγάλων χωρών, προκειμένου να υπάρξει ένας κόσμος χωρίς πυρηνικά όπλα.

Στη συνέχεια, ακολουθεί ένα βίντεο τεσσάρων λεπτών (Το ντοκιμαντέρ του πρότζεκτ ATOM) από την ιστοσελίδα <http://www.theatomproject.org/en>

Ο επικεφαλής του Καζακστάν αναγνωρίζει ότι για την επίτευξη της αρμονίας μεταξύ της χρήσης της πυρηνικής ενέργειας και την απαγόρευση της στρατιωτικής χρήσης της πυρηνικής τεχνολογίας χρειάζεται να διαμορφωθεί μια σύγχρονη παγκόσμια τάξη δηλαδή, η αντιμετώπιση των βασικών θεμάτων της παγκόσμιας πυρηνικής ασφάλειας είναι συνδεδεμένη με τη γενική διαδικασία της διαμόρφωσης της σύγχρονης παγκόσμιας τάξης. Σε αυτό το πλαίσιο, ο Πρόεδρος Νουρσουλτάν Ναζαρμπάγιεφ ξεκίνησε τη δημιουργία μιας πλατφόρμας «G-Global».

Η «G-Global» δηλώνει την ιδέα της ισότητας και το δικαίωμα του κάθε ατόμου στον πλανήτη μας να συμμετέχει στη λήψη των αποφάσεων για τα πραγματικά προβλήματα της σύγχρονης εποχής. Μια τέτοια επικοινωνιακή «διαβούλευση» ανοίγει εκ νέου σελίδα στην παγκόσμια πρακτική σχηματισμού των ζωτικών αρχών του πολιτισμού. Ως εκ τούτου, η «G-Global» είναι μια εποικοδομητική δύναμη που μπορεί να μεταμορφώσει το καθιερωμένο σύστημα της παγκόσμιας διακυβέρνησης, καθώς και να εξισορροπήσει τα συμφέροντα των απλών πολιτών, κρατών και παγκόσμιων δυνάμεων με τα χρηματοπιστωτικά και οικονομικά συμφέροντα με βάση μια συμβιβαστική λύση που θα ικανοποιήσει όλους.

Οι βασικές αρχές της «G-Global» είναι:

Πρώτον, είναι οι μεταρρυθμίσεις, επειδή η εξέλιξη είναι η μόνη πηγή της προόδου του 21ου αιώνα, δηλαδή, η ανθρωπότητα έχει εξαντλήσει το όριο των επαναστάσεων και των πολέμων ήδη τον περασμένο αιώνα. Σήμερα, όλη η ανθρώπινη σοφία επικεντρώνεται στη δυνατότητα να διατηρήσει τον κόσμο μας για τις επόμενες γενιές.

Δεύτερον, είναι η ισότητα και η συναίνεση. Στη νέα χιλιετία ο χωρισμός του κόσμου σε μεγάλους και μικρούς, σε ηγέτες και ακόλουθους είναι ξεπερασμένος. Μια εναλλακτική λύση γεωπολιτικής πρακτικής είναι τα δίκαια θεμέλια της παγκόσμιας οικονομίας, του νομισματικού συστήματος και της πολιτικής που βασίζεται στην ισότητα όλων των κρατών.

Τρίτον, η παγκόσμια ανοχή και η εμπιστοσύνη. Ένα από τα μέσα για την έξοδο της παγκόσμιας οικονομίας από τη στασιμότητα και την ύφεση είναι η παγκόσμια ανοχή. Δεν είναι μόνο οι σχέσεις μεταξύ των εθνοτήτων και των πολιτισμών, αλλά και ότι οι σχέσεις μεταξύ των κρατών, ανεξάρτητα από το γεωπολιτικό τους βάρος, επίσης πρέπει να είναι ανεκτικές.

Τέταρτον, η αρχή της παγκόσμιας διαφάνειας. Ο κόσμος σε «G-Global» μορφή είναι μια διαφανής Κοινότητα των Εθνών όπου δεν πρέπει να υπάρχουν διπλά κριτήρια που υποβαθμίζουν τις αξίες κάποιων Εθνών.

Και η πέμπτη αρχή είναι η εποικοδομητική πολύ-πολικότητα (multipolarization), δηλαδή η μόνη εναλλακτική λύση σε νέες απειλές και προκλήσεις, είναι η διαμόρφωση της πολύ-πολικότητας.

Σε πολύ σύντομο χρονικό διάστημα η διαλογική πλατφόρμα «G-Global» συγκέντρωσε πάνω από 88.000 χρήστες από 160 χώρες (συμπεριλαμβανομένων νομπελίστων). Τα παραπάνω είναι μια σαφής ένδειξη ότι η «G-Global» είναι μια πολύ-λειτουργική πλατφόρμα, όπου ενώθηκαν τα μυαλά της ανθρωπότητας με σκοπό να συζητηθούν τα ζητήματα της παγκόσμιας ανάπτυξης για την προώθηση ενός παγκοσμίου διαλόγου για μια συνεχόμενη και σταθερή πρόοδο.

Συμπεραίνοντας, θα ήθελα να αναφερθεί ότι το Καζακστάν, παρά τη νεαρή του ηλικία, συμβάλλει στην γενική ενίσχυση της παγκόσμιας ασφάλειας, την σταθερότητα και την ευημερία της ανθρωπότητας.

Τέλος, θα ήθελα να σας ευχαριστήσω για την προσοχή σας και για άλλη μια φορά να εκφράσω τις πιο θερμές μου ευχαριστίες προς τον κ. Ανδριανόπουλο για τη φιλοξενία του και για την άριστη οργάνωση της εκδήλωσης.

Τώρα θα ακολουθήσει ένα βίντεο για τη νέα μας πρωτεύουσα. Σας ευχαριστώ πολύ για την προσοχή σας.